

L.

MAGYAR KURIER

Bétsből, Hedden, December' 21-dikén 1819.

Nagy Britannia.

Parlamentumi vitelkedések: — Lord Lansdown azon jóvállását, hogy meg kell a' nemzet' állapotját, nevezetesen a' manufaktúrás kerületében folyó lármázásoknak okaira nézve, vizsgáltatni, melyet ő Nov. 30-dikán a' felső ház' eléjébe terjesztett, ily szavakkal támosgat'a: Nem elég úgy mond tsak annyit mondani, hogy itt vagy amott lázrasztó mesterkedések 's mozgások történtek; fel kell ezeknek az okát keresni; meg kell vizsgálni, miért olvassa a' nép ily örömet a' lázrasztó és oltársáló irásokat? miért nem bizik Magistratusaihoz? Ugy látszik, hogy erre ötlet az inségek kényszerítik; minthogy a' magokat jobbanbíró szántóvelő kerületekben a' Radikalismusnak nincsen ily nagy kelete. Nem jó lenne - é tehát az inségnek enyhítésén iparkodnunk, 's az élelemre elkerülhetlenül megkívántató tárgyak' taksáját milyenné leit már ma a' théa is, alább szállítanunk? Osztán miért engedték-meg Ministereink két 's három esztendőök alatt ily sok motskolódó irásoknak büntetlenül lett kiadattatását, holott a' fennálló nyomtatási szabadság' törvényeinek használása által meggátolhatták volna.“ — Marquis Wellesley: „Ezen jóvállás nem ezen időbe való; a' Ministerek nem a' nép ellen akarják az ajánlott öt eszközöket fordítani, hanem a' revolúzióon dolgozó korbárlók ellen.“ — Grenville: „A' revolúziós lelket nem a' mosta-

ni elkerülhetetlen inségök elevenítették-fel nállunk; más régi dolgokban kell ennek fundamentumát keresnünk; Jakobinus lélek ez, 's ennek elnyomásán éppen oly hathatósan és sietséggel iparkodnunk kell, mint 1793-ban eszelkedtünk.“ — Lord Grey: „En a' Parlamentumnak mérsékelt és okos reformátatását elő és egyedül való módnak tartom arra, hogy a' köztünk uralkodni kezdett békételenkedés' okainak kütféjéhez juthassunk 's rajtuk segíthessünk.“ — Lord Liverpool: — „A' mi manufaktúrás kerületeinknek inségeik tulajdonképpen a' mi jó állapotunkból veszik származásokat, azért, hogy minckutánna kereskedésünket és industriánkat a' legfelsőbb gráditsra vittük volna, akkor az (háborus) idők hirtelen megváltoztak, 's azolta nem adhatunk-el oly sok holmit, mint addig. De ezt a' bajt nem tsák mi érezzük. Még nállunknál is jobban érzik ezt az Északi Amerikaiak, pedig az ő Egygyesült Státusaiök egészen azon principiumok szerint kormányoztatnak, mint a' mi Reformálóink szeretnék, hogy Anglia kormányoztatnék; ott nintsen Király; ott a' papókat nem fizeti a' Státus; ott nincsen tized (dézma, decima); ott a' nemzeti képviselőt' talpköve az egyenlőség. De lissebbek-é, kevesebbek-é még is most az ő bajlodásaiök, inségeik, mint a' miöink? Az is megjegyzést érdemel, hogy az utolsó 60 esztendőök alatt lakosaink' száma nagyobb-
ra nevedett, mint az előtt 6 századok.

alatt; pedig éppen ezen idő alatt történt, hogy makbináinknak megsaporodása 's tökéletesebbülése miatt a' kézi munka megkevesedett. A' mi végrezetre azt illeti, hogy a' Ministerek miért nem akadályoztatták meg a' lefolyt esztendő alatt a' sok lázszító-irásoknak kijövetelét, 's miért nem üldözték keményebben azoknak kiadójit 's elterjesztőjit? annak az az oka, hogy törvényeink szerint az efféle perek felettébb terhesek, és sok esetekben még érdeklenni se' engedik a' valószínű bűnösöket. Az Országlószerék most éppen ezen fontos tárgyal foglalatoskodik; a' törvényeknek azon mekhanizmusa; a' melly 200 esztendő előtt jó volt, most nem használható. — A' vetekeedésnek voksolás vetvén véget, a' Lord Lansdown jóvállása vissza vettetett; pártját csak 47-ten fogták, ellene 178- czan voltak. — Így járt ezen jóvállás az alsó házban is, a' hol 150 pártfogóji, 's 325 ellenzőji találtattak.

* * *

Summázatja azon öt Eszközöket illető vetekeadásoknak, mellyeket a' Ministerek Nov. 29-dikén a' Radikálisoknak mesterkedéseik ellen a' két házak' elejébe terjesztettek: — Háromszor kell minden Jóvállásnak felolvastatni, hogy törvényé lehessen. Ezen öt Eszközöknek első felolvastatása csendesesen véghez ment. Az Ellenző-rész, csak annyiban mondott ellenek, hogy tagadta, hogy szükségesek volnának: ha pedig szükségesek, hiba, hogy a' Ministerek a' fennálló törvényeknek meg nem tartatása által a' fenyegetődző veszedelmeket ily grádicsra emelkedni megengedték. — Lord *Kastlereagh* két oráig tartott beszéddel fejtegette ki azon okokat, mellyek a' Ministereket ezen eszközöknek jóvállására indították: A' valódi szabadságot, úgy mond ő, fenn nem tarthatjuk, ha a'

valmerő bátorságot meg nem zabolázzuk. A' kérelemkésztést 's köz jó felett való tanácskozást illető jus egészen semmivé tétetődne, ha minden ily végre tartandó gyűlés oly lármás természetű lehetne, hogy a' Magistrátusoknak 's a' politziai katonáknak mindenkor ki kellessék állani vigyázatra. Minden ilyen gyűléskor bezárni kéntelenitessenek-e kereskedőink a' magok boltjaikat? Mindenkor oda hagyassák-e a' munkások a' fábrikákat, valamikor csak ez vagy ama' koborlónak vagy bolondnak eszibe jut, hogy közönséges gyűlést hívjon össze? A' katonai titkos gyakorlások 's az elrejtett fegyverek' tartása oly visszaélések, mellyeket a' Constitutzióknak semmi cikkelyei által nem lehet menteni; az ezek ellen jóvállott eszközök azonban nem is az egész Országot, hanem csak a' fabrikás kerületeket illetik; a' nyughatatlankodás csak ezekben uralkodik; a' szántóvető vidékek, valamint Irlandia is, teudességben vagynak. A' nyomtatási szabadság valósággal a' mi palladiumunk; polgárainknak birni kell azzal a' szabadsággal, hogy minden közönséges állapontokat tárgyzó kérdéseket közönséges vizsgálás alá vonhassanak: de azonban a' visszaélés itt is semmivé tonáé a' szabadságot, ha az eddigvalónál keményebb büntetésekkel nem büntetődne. Ezután is meg lesz az, a' mi a' nyomtatási szabadságot fenn tartja, úgy mint a' Censurától való szabadság, és az Esküdtök által való megítéltetés. Végrezetre nagyon szükséges, hogy a' törvénynek záloga legyen, azért, hogy végrehajtatása elől ne vonhassa-el magát a' bűnös; eddig a' formalítások és mesterkedések módokat szolgáltatattak a' bűnösnek arra, hogy perének sullyát másfél esztendeig is elhalogattathassa 's végre egészen el is kerülhesse: pedig az olyan igasságtétel, melly nem elég frissen folytattatik, igas-

ságtalansággá leszen a' társaság' több tagjaira nézve."

A' felső házban December 2-dikán kezdődtek-el az ezen Eszközöknek elővétetetését illető jóvállásoknak második felolvasatása felett folyt vetekedések. Midőn Lord Sidmouth ez úttal különösen a' fegyverben való titkos gyakorlásoknak megtiltatását 's az elrejtett fegyvereknek a' lakosok házaiknál való megkerestethetését, egy szóval a' házaknál való vizsgálódhatást jóvállotta volna, egyebek közt ezen nevezetes megjegyzést is hozzá tette szavaihoz: —

„Hozzá, úgy mond, kevés napok alatt újabb tudósítások érkeztek affelől, hogy nagyon fontos indító okok legyenek arra, hogy ezen eszközzel való élhetésnek meghatározásával sietni keljen. Azt bizonyítják tudni illik ezen újabb tudósítások, hogy a' katonai tilalmas gyakorlásokat némelly kerületekben még az eddigvalónál is sokkal tüzesebben kezdik folytatni, mint eddig, és hogy a' lázasztók minden iparkodásaikat arra fordították, hogy mennél több fegyverre tehessenek szert.“

Több Lordok is beszélték ekképpen. Minnyájak azt erősítették, hogy hozzájuk oly tudósítások érkeztek, melyekből a' látszik, hogy némelly Északi Grófságokban már fegyveres felzúdulásra való készülétek tétettetnek — Herczeg Sussex kinyilatkoztatta, hogy ámbár ő nagyobbadon mindenkor az Ellenkező-rész mellett a' Ministerek ellen szokott voksolni, most csakugyan pártját fogja ezeknek, a' jóvállott eszközökre nézve, éppen azt az egygyet kérvén - ki magának a' Ministeri résztől, hogy ez szünyék-meg azzal vádolni az Ellenkező-részen lévőket, hogy ők a' Radikálisoknak barátjaik volnának; mert nem lehet mindent, ki a' Ministereknek jóvállásaikat

olykorolykor ellenzi, a' Státus' ellenségeinek tartani: — Ezen ülésben minden megoszlás nélkül helybe hagyták a' felső ház' tagjai a' Ministerek által jóvállatott eszközöknek elővétetetését. —

Az alsó ház Dec. 3-dikán reggeli 4 óra felé végezte-el ülését. Addig mind tsak a' lázasztó gyűléseket illető jóvállás felett folytatta vetekedéseit. A' vetekedések' resultatuma itt is a' Ministereknek kedvezett. Az ő jóvállásoknak 351 votumok fogták pártját 128 ellen.

Egy Londoni tudósító azért panaszkodik, hogy a' Ministérium igen nagyon siet a' Parlamentum házaiban a' jóvállott eszközöknek meghatározatásával, éppen, mint ha egy napi időhaladástól függene a' Státusnak felfordulása, holott a' most kérdésben forgó tárgyak oly fontosok, o' milyeneknél fontosabbak sok esztendőktől fogva nem fordultak elé a' Parlamentumban. A' Ministeri rész szüntelen csak a' veszedelemnek közel-létét emlegeti: az Ellenkező-rész ellenben nem akarja a' veszedelmeknek sem ily nagyságát sem ily közel-létét látni, 's minden módon tsendesíteni iparkodik a' megrémült indulatokat: de hiába iparkodik, mert mind két háznak nagyobb része hiszi, hogy a' Radikálisok oda akarják a' dolgot vinni; hogy minden nagyon felosztattassék, 's a' nemzeti adósság semmivé tétettessék, melyet a' Parlamentum' tagjai az elejükbe terjesztett irásokból már jól által látván, nem tsuda, hogy ezen veszedelmek ellen jóvállató minden eszközöket ily nagy sietséggel meg erősítsenek, tsak hogy ekképpen vagyonaikat bátorságossá tétetve lenni tudhassák. Ezen természeti érzékenység nem is érdemel gyaláztatást; senki se' nézi jó szívvvel a' maga' vagyontát felprédáltatni — csak a' meg ne essék valamiképpen, hogy a' Ministerek önn' hatalmuk' neveltetése végett ne nagyítsák a' dolgo-

kat, mert tagadhatatlan az, hogy a' jóvallott eszközök az Anglus nemzetnek legbecsesebb jussait fogják megfélegesíteni. Valyon nem jó lenne - é egy ily gyűlésnek, a' milyen ez a' Parlamentum, ily nagy tárgyak felett való tanátskozásban egy kevéssé megállapodni; mert ha nem telyes nemzeti elgyengülést is, de legalább nagy gondolatlanságot jelent egy nemzetnek jussait, mellyet ősei szereztek, egyenként eltörteni, 's több effélék. — Sokáig így folytatván okoskodásait ezen író, végre ily hasonlatossággal világosítja az Anglusok' mostani állapotját: Ha, egy mond, egy szép virágos fáról a' virágokat egygyenként, 's azután a' zöld élőágokat leszedegetitek, nem soká kopaszon és elszárodva fog előttetek állani a' kihalt csutka."

Más tudósító annak megmutatására, hogy nem ok nélkül sietnek a' Ministerek a' jóvallott eszközöknek megerősítettésével, némelly megjegyzéseket hord-fel, mellyeket a' felső házban némelly Lordok arról tettek, hogy némelly Grófságokban mennyire mentek már a' Radikálisok a' fenyegetődzéssel. Lord Strathmore, a' Durhami Grófság' Lord-Lieutenantja azt mondotta, hogy keveset mond, ha azt mondja, hogy a' Tyne és Wear vizek' partjain több mint 15 ezer Szénégetők volnának a' rebellálásra öszszegyülekezve, a' kiktől ha a' fegyvert el nem veszik 's elejchbe gátat nem tesznek, féltő, hogy közönséges támadás ne legyen a' következése. — Lord Northumberland, a' hasonló nevű Grófság' Lord-Lieutenantja pedig azt erősítette, hogy a' Tyne és Wear vizek között, magoknak ezen nyughatatlanoknak nyilatkoztatásaik szerint, mellyekről a' Lord Ur most újabban vette a' tudósításokat, száz ezerre is telik azon fegyvereseknek a' száma, kik a' felkelés-

re készen állanak. — Végezetre azt is mondotta Lord Strathmore a' felső háznak Decemb. 2-dikán tartott ülésében, hogy ő azon reggel vett tudósítást abból a' kerületből, melyben lakása van; 's néki azt írják, hogy onnét a' nyughatatlanok miatt már két tisztviselői személyek el kellett távozni, a' kik házai-
kat 's vagyonaikat oda hagyvann familiájikkal egygyütt Neukastelbe vették futás-sokat — „és én, mihelyest ma ezen tudósítást vettem (így végzi szavait a' nevezett Lord) azonnal minden lépéseket megtettem, hogy engedelmet nyervén, lakhelyemre, a' melly veszedelemmel fenyegettetik, sietve elútozhassak — hogy, a' veszedelem magam' helyemen találjanak."

„Ily emberekre van, így kiált-fel a' Ministeri Ruvir, szüksége Angliának! ilyen emberek fogják őtet megtartani! oly emberek mondom, a' kik mikor szólnak tselkesznek is; és a' kik a' veszedelem' idején nem azon iparkodnak, hogy az Országlószékek és népnek erejét benává tegyék."

Lord Kastlereagh is arról tudósította ugyan ekkor az alsó házat, a' miről Lord Strathmore és Northumberland a' felsőt, hogy tudniillik az Ország' Északi Grófságaiban fegyveres népgyűlések tartatnak. — Dec. 5-dikán tovább való vetekedés nélkül meghatározta a' felső ház, hogy Angliának hét, és Skotziának két megnevezett Grófságaikban, a' Magistratusok a' rossz czéllal elrejtett fegyverek után vizsgálódásokat tétethessenek, 's a' népnek magát titkon fegyverben gyakorolni szabad ne legyen.

Frantzia Ország.

A' Frantzia Követek kamarája még Decemb. 8-dikán is semmi törvényhozási

nyunkához nem fogott volt; mind csak a' maga organizálásával bajlódott, 's már csak ebben is nagyon kimutatták egymás ellen való tüzeskedéseket a' két fő részek, tudniillik a' Jobb és Bal-oldal. Sok vetekedés után Elölülőnek választottt Ravez, a' Jobb oldalról. Vice-Elölülőknek: *Laine, Courvoisier, Bellart, és Villele.* — Már egyszer említettük, hogy melly sok vetekedésnek volt tárgya ezen kamarában Abbé Gregoire, az Isere departament' 4-dik képviselője. A' Ministeri rész és a' Jobb-oldal pündent ellőv-tek, hogy őtet a' Követek közzül kizárhassák, a' Liberálisok pedig, hogy magok közt megtarthassák. Példásan kikeltek valamint ezek mellette, úgy amazok ellene. Az ellenkezők őtet két tekintetből támogták-meg; *először*, hogy az Isere-departament, által-hágtá a' törvényt, mikor őtet a' maga képviselőjévé választotta. T. i: Néki 4 képviselőt kellett választani. A' törvény azt tartja, hogy, ha kettő a' négyek közzül idegen departamentom béli lakos, a' más kettőnek helybelinek kell lenni. Az Isere-departament ezeket választotta vala: Savoye Rollint, Nantesi Francoist, Sappet, és Gregoirét (czt 4-diknek); már pedig a' négyek közzül csak az első az Isere-departamentbéli lakos; a' három utolsók nem odavalók, egygyiknek tehát, még pedig az utolsónak, ki kellett maradni. Ez Abbé Gregoire. Ezen tekintetet elégségsnek tartották a' Középpont és a' Bal-oldal arra, hogy Gregoire-a' Követek közzül kimaradjon, 's már csak a' volt hátra, hogy volksolás alá botsáttassék a' kérdés: hanem a' Jobboldal lármázni kezdett, azt mondván, hogy van még egy más nagyon nevezetes tekintet, a' melyre nézve Gregoire soha a' képviselőik' seregébe be nem botsáttathatik. Ez erköltsi tekintet. A' méltatlanság.

Azt kívánták a' Royálisták, hogy a' kérdést úgy kell feltenni: Hogy kizsoritódjék-e Gregoire a' követek közzül ezen két tekinteteből, *először*, hogy az ő választatása nem törvényes, *másodszor*, hogy méltatlan a' képviselőiségre? —

Ezen tárgy oly nagy lármára adott Dec. 6-dikán a' Követek' kamarájának alkalmatosságot, a' milyenre a' Királynak visszaállittatásától fogva még csak egyszer emlékeznek. A' mennyi Orátor a' kamarának jobb és bal-oldalán 's Centrumán jelen volt, a' mind egyszermind akart beszélni. *Laine* az Orálószékebe felszaladván beszédet akart tartani: de letorkolták, vagy reá se' néztek. Az Elölülő felkiáltott: Uraim! Kérem az Urakat, viseljék magokat csendesen; tartsák-meg azt a' méltóságot, mellyel ezen kamara' tanátskozásainak Frantzia Ország és Europa' szemei előtt birni kell. — Erre se' ügyelt senki; a' Jobb-oldal így kiáltozott *Lainéhez*: beszéljen az Ur! beszéljen! — A' Bal-oldal ellenkezőt kiáltozott. Az Elölülő beszélni kezdett: Uraim! az Isere-departament' választása a' 4-dik Követre nézve nem állhat-meg két okokra nézve; egygyikért, hogy nem törvényes, másikért, hogy maga a' választott személy (Gregoire) méltatlan, — Erre a' Bal-oldal ismét kiáltozni kezdett, hogy nem igaz; és a' Biztosság is csak az első okra nézve kívánnya Gregoárt kizsorittatni. — A' Jobb-oldalról azt kiáltották, hogy akár mit kíván a' Biztosság, még is vitatás alá kell a' dolgot bocsátani. *Laine* Ur! beszéljen az Ur! az Elölülő Ur pedig tegye-fel a' kalapját, és csengessen! hogy halgasson-el minden. — Az Elölülő engedelmeskedett; feltette egy kisség a' kalapját, de ismét hirtelen lekapta, csengetett is egy kicsit, de senki se' ügyelt reá; a' láрма éppen úgy folyt, mint addig. —

Ennek a' lárjának vége nem lett addig, míg az Előtűlő az ülést félbe nem szakasztotta és a' kamara' tagjait nyugodni egy óráig a' Biztossági Cancellariákba nem küldötte. — Ezen orának eltelése után ismét összehgyülekezvén a' Kövevetek a' szálába, Lainé ismét első volt az Orálószéken, a' midőn már meg se akadályoztathatták a' Liberálisok, bár mi nagyon iparkodtak rajta, hogy beszédét el ne olvashassa, mely a' Centrumtól és Jobb odaltól nagy érzékenységgel, a' Bal-oldáltól pedig nagy felindulással halgattatott. — (A' többi következik.)

Északi Amérika.

Az Egyesült Státusoknak azon meszzenező plónumjokról, melyet ők Nyugat-északra végrehajtani iparkodnak, röviden néhányszor emlekeztek az ujságlevclék. Most ismét közlenek egy tudósítást, mely minden előbbieneknél környülállásosabban és valódibban előadjá ezen fontos tárgyat: — „Az 1819-dik esztendőnek 30-dik napja (így szoll a' tudósító,) nevezetes időszakasz kezdetének fog az Egyesült Státusok' jövendőbelű történelírásaikban tartatni. Ezen napon indult-útnak észak felé egy idevaló Stutzos Batalion, melyre egyenesen a' van bizva, hogy az Észak-nyugoti vidékeken, oly meszsze mint csak lehet, magának megtelédpedésre való helyet választván, azon iparkodjék: először, hogy az Anglusoknak eddig Kanadából folytatott határnélkülvaló bórkereskedéseket, mérseklött batárok közzé szorítsa, másodsztot, hogy azon nyereséget, melyet az Anglusok ezen kereskedés által magoknak, az Indusoknak a' Csandestengerig terjedő végheetten vidékeikről hajtottak, esztendőnként legalább egy millió tallérról alább szállítsa, ezen nyereséget az

Amérikaik' részére hajtja, 's hogy eszszerezént harmadszor még azon befolyásnak útjait is, melyek az Anglusok előtt, innét, ezen Indus nemzetektől az Egygyesült Státusokhoz nyilva lehetnek, kettévágja, Az expeditziónak vezérlése *Talbot* nevű Oberstlieutenántra bizattatott. A' vezérlése alatt lévő Batalion' 500 köz Stutzosokból, három Kapitányokból és öt Hadnagyokból áll; a' Kapitányok' nevei, *Martin, Magu, és Riley*; a' Hadnagyoké, *Shade, Clarke, Kavenaugh, Fields, és Smith*. Ezen egész végheetten útat vizen teszik; a' hajón, melyen mennek, mindent visznek a' mi szükséges, de utánnok is fognak vinni: és így semmi fogyatkozást nem szenvedhetnek, minthogy ha az utánnok valamű szállítványok vagy egyszer talán elhészénének, vagy elmaradnának, akkor aboz fognak nyulni, a' mit magokkal a' hajón vittek. Utjokat egész addig a' pontig a' Missouri vizen teszik, hol a' Sárgakő-víz (Yellow Stone River) abba belé szakad. Ezen pontra kiszállván, itt egy erősséget épitenek, 's abba az említett Batalion beszállván, őrzőszolgálatot tesz benne. Hanem, minthogy ezen útat a' vizen felfelé kell tenni, 's arra, hogy ezen helyig érkezni lehessen, 6 hónapok kívántatnak, az idén pedig ezeken a' vidékeken, azután, hogy az expeditzió utnak indult legtöbbet csak két hónapot útozhatott, tehát oly rendelés adatott elejébe, hogy két hónapmulva állapotjék meg, a' viz mellé szálljon-ki, ott dészlákból építsen kajbákat, 's a' telet így töltvén-el, tavasszal oly jókor induljon tovább, hogy a' jövő nyáron a' kirendelt helyre megérkezhessek, 's ott még télig lakásra való dészláépületeket hészíthessen. Minden féle vetemény és gabona magokat 's elűtetői való gyökereket, mint, murkot, répát visznek magokkal,

olyant tudni illik, a' mi azon vidékeken megérik. Ezen tanya 20 Német mérföldekkel esik Quebeknél feljebb Északfele. Woshingtontól Napnyugotra pedig valami 400 Német mérföldekre.

Spanyol Ország.

A' sárgahideg annyira elcsendesedett Radiksban, hogy Nov. 18-dikán 1205 betegek között nem haltak meg többben 19-nél; a' betegekről pedig azt tartották, hogy csak valami felerészint feküdték a' sárgahidegben.

Annál nagyobbak voltak az Amérikáni elpártolt tartományok ellen való készülétek. General Calderon, az Expedíció' Fő vezére, ily buzdító Hirdetést intézett a' vezérlése alá tartozó katonákhoz: —

„Amérika nem soká a' ti vitéz teiteitek théatromává lesz, a' hol módok fog lenni arra, hogy azt a' vitézséget, mely a' Spanyolségeknek mindenkori megkülönböztető ezimere volt, valamit, szintén a' Király és haza eránt való hűségét is, kimutathassátok, 's a' többi.” — Azt mondják, hogy 25,000 emberrel fog ezen expedíció állani.

Élgyes Dolgok.

Szent Ilona szigetéről Oktober 3-dikán indultak a' legújabb tudósítások. Az Olasz Orvos Doktor és Pap, kik a' Bonaparte' számára küldettettek, megérkeztek oda. Egyéb Ujság nem volt.

Bolivárnak nagyon kedvez Uj-Granadában a' szerentse. Az odavaló váro-

sok nagyobbadon hozzá pártoltak, 5000 Royalista katonákkal egygyütt. Ő most egyenesen Karthagenának vette útját, a' hol Morillo a' Spanyol Fő vezér tanyázik, 's már tsak 20 órányira van onnét.

Londonban Dec. 3-dikán nagy vendégséget adtak az odavaló' Radikálisok a' Cobbet tiszteletére. Hunt volt az Elölülő, és csupa vizet ittak, hogy a' kintstár' jövedelmit annyival is félege-sittsék.

H í r a d á s.

Léva mezővárosa N. Bars varmegyében az Esterházy Hercegség ezen nevű Uradalmától az azon mezővárosban lévő nagy vendégfogadót a' hozzátartozó korésmával egygyütt árendába vétén, ezennel minden katonai és nemes rendű utasoknak hírül adja, hogy nemtsak hogy ez ezen fogadóházban régtől fogva uralkodó rendtelenségek már egészen elhárítottak, hanem a' mi a' ételt és italt illeti is, ezen tekintetben, sőt minden egyéb tekintetben is jó szolgálatot találnak a' vendégek illendő árron. — Az utóbbi farsángtól tolfogva közönséges bálok is adattattak ugyan ezen vendégfogadóban, 's ezen tekintetben is mindenféle legjobb készülétek megtétettek 's a' Fogados ennekutánna semmit el nem fog mulatni, hogy egyéb jó készülteken kívül világosítás és derék muzsikások által is, valamint félen által, úgy a' nyárrakra ferdés vegett itt által útozó 's ide megszálló Uraságoknak az itt mulatást mennél kedvesebbé tehesse.

Száz forint Conventió's pénzért adtak Váltó czédulában: —
Dec. 17-dikén 248 $\frac{3}{4}$ — 18-dikán 249 $\frac{1}{2}$ — 20-dikán 249 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' M. Kurinnak egy érdemes Uri esmerősse, Magyar Országban egy kis útat tévén ily theátrumi betses tudósítást közölt véle: —“

„Sept. 20-dikán Szombáthelyen lévén, ily nevű játékot láttam az ott mulatozó nemzeti szín játszó Társaság által Kálényi Dávid Ur igazgatása alatt elő adatni: A' Templáriusok, nagy szomorú játék öt felvonásban. Játszó személyek: Szép Filep Frantzia Király, Szent Péteri Uz. Blanka a' leánya, Deriné ifjú Asszony. Nogareth Wilhelm első Minister, Farkas Ur. Mathilde a' leánya, Etsedi Josefa. Nostodei a' Gárda Oberszere, Nagy Ur. Walter a' Blánka nevelője, Barta Ur. Molei Jakab a' Templáriusok nagy mestere, Vásárhelyi Ur. Auvergne Guido, Udvar mester, Láng Ur. Párisi János Robert, ifjú Templárius, György Ur. Egy lélek, ifjú Lang Ur. Bírák: — Ujvári, Zolnai, Sikoja, Lázár, 's Takáts Urak! — több Templáriusok. —

A' magyar színjátékról életemben mindig kevés ditséretre méltó dolgot hallván, ezen állítás mellett, hogy a' magyar se alakosnak, se vendégfogadónak, se hobórnak nem való“ ehez képest nem kevés előítélettel jelentem meg a' játékszínen, hol is a' nézők sokaságán már előre is tsudálkoznom kellett, azonban csak ugyan egészen mást találtam láttam és éreztem mikor az alakosokat játszani látván ékes szollásokat 's kedves hangú szavokat halhattam, mert valójában oly ditséretesen viselték magokat, hogy méltán megérdemlik, hogy még Bétsben is említést tegyek rólók; kiváltképpen pedig kijellette magát a' játékban Vásárhelyi Ur a' Templáriusok nagy mestere, ki oly tüzzel 's eleven méltó-

sággal tudta a' maga játékját elő adni, hogy minden egész meglepéssel jelenté viszonzott tapsolása által kellemetes gyönyörködtetését; szint oly tüzzel 's ügyességgel játszott Etsedi Josefa is, és a' sziveket bájolóva lágyító Deriné ifjú Asszony. Szent Péteri a' Királyok dolyfős kevélységet, és szokott de már későn történő magokba térést szép elevevén 's példásan adta elő. Farkas a' hamis lest ejtő Ministerek ravaszságait Etsedi Josefával együtt oly elevenen adták elő, hogy csak nem zugolódás történt ez eránt, az igen érzékeny készületű nézők között. A' többi játszó személyekről halgatok, sajnálván, hogy szokról is úgy nem irhatok, mint a' felsőbbekről. De ne csüggedjünk-el; az idő és gyakorlás, egygyütt, jó tanító mesterek.

* * *

A' Budai Ujságban olvassuk, hogy a' Carolina nevű Mustra gőzhajó, mellyel a' Dúnán való le 's fel evezésre Bernhard Antal Ur Felsőleges privilegiumot nyert, tavaly telet Tolnán áll töltvén, onnét azután Esseghez vitetett, a' hol többféle próbatételeinek közép pontja leszen. A' Dráva viadóról a' Dúnán Nov. 1-ső napján felindulván, oly nagyságú hajót vontatott maga után, melynek terhe, a' hajót magát és a' reáakatott épületre való fát egygyütt vévén, törvényes becsű szerént 1881 mázsára tétethetik, 's ezzel legkissebb szerentsétlenség nélkül Nov. 5-dikén Mohácshoz megérkezett, itt a' faholmit lerakta, 's a' helyett köszönet 's egyebet rakván fel, onnét ismét útnak indult, 's minékutánna a' késő idő miatt itt-ot némelly akadályokat szenvedett volna, végezetre December 5-dikén Pestre szerentsesen felérkezett.